

ПОСЛАННЯ ДО ФИЛИП'ЯН

СЕРІЯ ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ

«БІЛЯ ЙОГО НІГ»

ГОУП А. БЛАНТОН
КРІСТІН Б. ҐОРДОН

ГОУП А. БЛАНТОН, КРІСТІН Б. ҐОРДОН
ПОСЛАННЯ ДО ФИЛИП'ЯН
СЕРІЯ ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ «БІЛЯ ЙОГО НІГ»

Philippians: At His Feet Studies

© 2018 by Hope A. Blanton and Christine B. Gordon

This edition published with permission by 19Baskets, Inc.

Translated by Kraynebo Publishing

Translation copyright © 2019 Kraynebo Publishing

All rights reserved

19Baskets, Inc.

PO Box 31291

Omaha, NE 68131

<https://19baskets.com>

Це видання надруковане з дозволу 19Baskets, Inc.

Переклад: видавництво «Крайнебо»

Усі права збережені © 2019 Видавництво «Крайнебо»

Версія 1 – 1 вересня 2019 р.

© 2018 Гоуп А. Блантон, Крістін Б. Ґордон
© 2019 Видавництво «Крайнебо»

Зміст

Історія появи серії «Біля Його ніг»	4
Подяка	5
Заняття 1 Раби Христа Ісуса.....	6
Дії 16	
Філіп'ян 1:1–2	
Заняття 2 Виконає аж до кінця.....	11
Філіп'ян 1:3–11	
Заняття 3 Христос проповідується.....	14
Філіп'ян 1:12–18	
Заняття 4 Страждайте заради Нього.....	17
Філіп'ян 1:18–30	
Заняття 5 Потреби ближніх.....	20
Філіп'ян 2:1–4	
Заняття 6 Він упокорив Самого Себе.....	23
Філіп'ян 2:5–11	
Заняття 7 Бог – Той, Хто здійснює все	27
Філіп'ян 2:12–18	
Заняття 8 Співробітники.....	30
Філіп'ян 2:19–30	
Заняття 9 Неймовірна гідність.....	33
Філіп'ян 3:1–11	
Заняття 10 Очікуємо на Спасителя.....	37
Філіп'ян 3:12–21	
Заняття 11 Радійте в Господі завжди.....	40
Філіп'ян 4:1–9	
Заняття 12 У Тім, Хто мене підкріплює.....	44
Філіп'ян 4:10–23	
Джерела	47

Історія появи серії «Біля Його ніг»

Кілька років тому Гоуп шукала матеріали для осінньої жіночої біблійної групи в нашій церкві. Хоча вона знайшла велику кількість якісних посібників для вивчення Біблії, все ж було важко відшукати матеріали для жінок, написані жінками з реформатського оточення. Складно було також знайти достатньо глибокий курс із вивчення Писання, який не займав би надто багато часу. Саме тому Гоуп звернулася до Кріс із проханням бути співавтором книги з вивчення Послання до римлян, переконуючи її: «Ну справді, хіба це буде так важко?». З цього все й почалося. Щотижневе листування, занурення з головою в біблійні коментарі, мізкування над запитаннями, удосконаленнями, правками, роздумами. Одна жіноча група з Пресвітеріанської церкви Відкупителя у місті Лінкольн, штат Небраска, щотижня терпляче витримувала наші експерименти, коли ми вчилися знаходити власний авторський ритм.

Два роки по тому Гоуп знову переконувала Кріс, цього разу запевняючи, що вона може обрати будь-яку книгу. Зупинилися на 1 Самуїла. Історії Старого Заповіту найкращі. Так з'явився ще один посібник з вивчення Біблії. Після цього різні жінки почали просити у Гоуп і Кріс копії цих двох, розроблених ними, посібників. Надсилаючи численні PDF-копії електронною поштою, друг пастора, який був також і видавцем, запропонував авторкам надрукувати їхні матеріали. Так у них з'явилася можливість поділитися плодами своєї праці з багатьма жінками. У цьому й полягала уся мета цієї справи: допомогти розповсюдити вивчення Послання до римлян для жінок. Але яку ж назву обрати?

У I столітті, коли Ісус ходив по землі, єврейського рабина завжди оточували учні, а деякі чоловіки сиділи біля Його ніг, слухали та вчилися. Така традиція була звичною для того часу. Але в Луки 10:39 читаємо, як у ногах Ісуса сіла Марія. Марія, жінка, вчилася в цього незвичайного рабина. Вона мала честь чути Його слова, вловлювати Його інтонацію, тон. Ісус вважав її достойною Свого вчення, як і чоловіків у кімнаті, як і нас з вами — Своїх учениць сьогодні. Так з'явилася серія вивчення Біблії «Біля Його ніг». Сподіваємося, що ми сидітимемо у ногах Ісуса, вивчаючи Його Слово.

Інші матеріали доступні на нашому веб-сайті: www.athisfeetonline.com

Подяка

Гоуп: Хочу подякувати всім людям у моєму житті, які завжди мене підбадьорюють. Др. Рей-рей, який змушує мене сміятися та водночас кидає виклик там, де я застрягаю, ти найкращий чоловік, якого я тільки могла бажати. Своїм дітям: Кані, Теї та Ніасі, які так пишаються, що їхня мама «написала книжку», люблю вас у добрі й погані дні. Своїм батькам, які завжди підтримують мене любов'ю та словами віри у мене. Сестрам із Техаського християнського університету – ви неймовірна підтримка. Ви завжди вболіваєте за мене та ніколи не перестаєте любити. Джой та Наталі, ваша віра у мене повсякчас дивує та додає наснаги, коли це вкрай необхідно! А також Рене, найкращій редакторці, яка «відполіровує» наші тексти й завжди каже, що це чудовий матеріал, вартий того, щоб над ним працювати.

Кріс: Моїй кавовій феї, ти знаєш, хто ти. Ти не одного дня буквально прояснювала мої думки. Я дуже вдячна за твою значну допомогу. Майклу, який хоч-не-хоч є моєю першою лінією оброни з усіх теологічних питань, ти все ще мій улюблений землянин. Ребеці Браун, ти бачиш мене у найгіршому світлі й усе ще не соромишся мене. Ти допомагаєш мені продовжувати. Ар Ті та Джен, ваші голоси часто рятували мене. Дякую групі матерів, що постійно підбадьорюєте та розважаєте мене. Моллі, усе ще не можу повірити, що будемо жити в одному місті. Поруч з тобою я почуваюся в безпеці. Аллі, ти відкрила мої очі на цілий новий світ Божої любові до нас, і це знання відобразилось у моєму письмі. А також Рене, твоя праця – це магія, просто магія.

Заняття 1**РАБИ ХРИСТА ІСУСА****Прочитайте Дії 16**

Щоб нагадати собі про історичний контекст Послання до филип'ян, прочитайте, будь ласка, Дії 16. Якщо у вас є трохи більше часу, – прочитайте також усе Послання до филип'ян. Якщо ж ні – перегляньте огляд контексту нижче.

Огляд контексту

Як це часто буває, Бог заснував церкву у Филипах за допомогою неочікуваних засобів, а саме через зачинені двері та ув'язнення. Двічі у Діях 16 читаємо, що Святий Дух не дозволив Павлу й Тимофію втілити їхні плани проповідувати Євангеліє в Азії. Вони, напевно, молилися й чекали і нарешті виявили, що двері до Азії зачинені. Знову молилися, чекали й отримали заборону на місію у Вітінії. Ці два чоловіки разом із Силою подорожували по стародавньому світу, «зміцнюючи церкви» (Дії 15:41), розповідаючи віруючим про рішення, прийняті апостолами та старійшинами у Єрусалимі стосовно святого життя неєвреїв. Пам'ятайте, що на той час уся Церква нараховувала всього 15–20 років. Місія до язичників була новою, а християнське життя ще не було притаманне різним культурам.

Зрештою, Господь відчинив двері, промовляючи до Павла вночі через видіння: якийсь македонець просив його про допомогу. Павло зі своїми подорожніми послухалися та відплили через Егейське море до Неаполя і так прибули до міста Филипи, що лежало приблизно за 16 км від моря. Зачинені двері в Азії привели цих місіонерів до филип'ян, де вже працював Бог.

Назване на честь Филипа II, царя Македонії, у 356 р. до н. е., місто Филипи було частково населене ветеранами римської армії. Їм давали землю, захоплену в корінних филип'ян Августом, який згодом став першим імператором Рима. Місто Филипи розташоване на Егнатієвій дорозі, яка на той час була основною дорогою Римської Імперії, тому й це місто стало важливим торговим центром. Будучи римською колонією, місто теоретично мало ті самі права, що й будь-яке інше поселення на італійській землі. Однак филип'яни не платили податків і мали право здійснювати самоуправління. Місто, у яке Павло вперше прийшов у 49 р. н. е., було галасливим політичним центром, яке населяло від десяти до п'ятнадцяти тисяч греків і римлян.

Бог Ізраїлю заздалегідь, ще до Павла та його друзів, працював у серцях групи жінок у Филипах, привівши їх до Себе. Коли Павло та його супутники прибули до міста, то не знайшли синагоги, для відкриття якої потрібно було десять єврейських чоловіків. Проте коли вони прийшли до річки у суботу, де, напевно, хотіли знайти місце для молитви, то зустріли єврейських жінок і неєврейок, які уже сповідували юдейську релігію. Серед цих жінок була Лідія, очевидно, заможна продавчиня, яка навернулася та охрестилася. Вона відчинила двері свого дому для Павла та інших і послужила розвитку церкви у місті.

У Филипах Павло вигнав демона з рабині, чим розлютив її власників,

позбавивши їх джерела прибутку – її віщунських здібностей. Через це його і Силу ув'язнили після жорстокого побиття, що, напевно, дуже підірвало дух та спантеличило юну церкву у Филипах. Але коли Бог послав землетрус, відчинив двері та скинув з них кайдани, то в'язничний, який наглядав над ними, навернувся. Це призвело до того, що в'язничний та весь його дім охрестилися, що й посприяло зростанню церкви у Филипах.

Минуло десять років. Виявилося, що филип'яни, хоча й не були загалом заможною церквою, кілька разів надсилали фінансову допомогу Павлу з часу його відвідин. Напевно, вони також надіслали йому не одного листа. Тепер же він їм пише після тривалих стосунків спільного служіння та підбадьорення протягом років. Павло, мабуть, перебуває під домашнім арештом у Римі, очікуючи суду. Филип'яни знають про це і хвилюються за нього. Вони відсилають Епафродита з фінансовою допомогою, щоб підбадьорити Павла, але Епафродит захворів під час подорожі. Після одужання Епафродита Павло відсилає його назад, щоб заспокоїти филип'ян і передати їм своє послання. Він планує відправити до них Тимофія та сподівається відвідати їх сам.

То що ж Павло хоче, щоб ця дорога його серцю церква знала? Яку важливу тему він розкриває в листі, котрий треба вручити особисто, подолавши не один день небезпечної та недешевої подорожі? Павло пише, щоб вони попіклувалися про здоров'я Епафродита та дякує филип'янам за їхню допомогу. Він також пише, щоб виправити враження филип'ян про своє ув'язнення. Звісно, апостол сильно постраждав, адже вони теж пам'ятають його ув'язнення у їхньому місті. Але Павло хоче підбадьорити їх, розповідаючи про добро, яке сталося через його кайдани. Він хоче, щоб вони, а також і ми мали це як приклад життя віруючих, страждаючи через труднощі, переслідування та випробування. З цього місця ув'язнення Павло знову і знову пише про радість.

Але Павло пише і з іншої причини: щоб докорити їм за брак єдності. Павло конкретно згадує двох жінок, яких він поважає як колег, але яким важко порозумітись і знайти спільну мову. Зверніть увагу, що Павло не «вчитує» їм і не виганяє їх. Він дорікає їм як співпосланцям Христа. Вони є важливими. Їхні вчинки важливі. Їхнє ставлення важливе.

Буде корисним додати тут трішки історичного контексту. Згідно з Гордоном Фі: «Є достатньо свідчень, що у грецькій Македонії жінки довгий час займали значно важливішу роль у громадському житті, аніж в більшості інших районах греко-римського стародавнього світу» (с. 26). Троє зі згаданих людей у Посланні до филип'ян є жінками. Склавши до купи ці факти, можемо уявити собі молоду церкву, яка повна сильних і незалежних жінок, які звикли керувати. Чи потрібно дивуватися, що вияв Павлової любові до них у листі містить заклик до смирення?

Слова Павла, вказівки та підбадьорення все ще доречні для жінок у ХХІ столітті не менш, ніж для жінок І століття. Тож спробуймо почути, що Дух каже цій церкві, і хай Бог дозволить нам, щоб ми, як каже Павло у 2 розділі, «думали одне й те, щоб мали ту саму любов, одну згоду й один розум!».

Прочитайте Филип'ян 1:1-2

Запитання для спостереження

1. Що ви загалом знаєте про Послання до филип'ян?
2. Що ви сподіваєтесь отримати завдяки вивченню Послання до филип'ян?
3. Якщо ви прочитали все Послання до кінця, то які теми зауважили?

Вірш 1. Листи за часів Павла майже завжди слідували певній формі: відправник, адресат, вітання та побажання доброго здоров'я. Тут бачимо, що Павло використовує таку ж форму, але робить це цілком по-новому. По-перше, відправники. Павло пише разом зі своїм співавтором Тимофієм, сином віруючої єврейки та грека, якого Павло обрізав, щоб проповідувати Євангеліє серед євреїв. Тимофій, напевно, писав лист, а Павло диктував. Як Павло величає себе і Тимофія у листі? Лідери великої церкви? Виконавчі директори у справі євангелізації? Ні. Раби Христа Ісуса. Це слово було відоме людям у I столітті, оскільки чимало з них були «підлеглими хазяїну дому» (Фі, с. 63). Павло вважав себе особистою власністю Ісуса Христа, Хазяїна дому. Тому й обрав собі таке звання. Якби у Павла був свій кабінет, то на дверях висіла б табличка: «Раб Ісуса».

Далі адресати. Зверніть увагу, що Павло не пише «до филипської церкви», «мої християнські друзі у Филипах» чи навіть «мої брати і сестри у Филипах». Він звертається до них як до святих у Христі Ісусі. Це їхня виняткова риса, виняткова характеристика. Передусім вони

були святими у Христі. Але, на відміну від нашого сучасного розуміння слова «святий», яке означає виняткову безгрішність у житті та чесноту, Павло хотів, щоб ці люди сприймали себе як народ у Старому Заповіті: народ святий. Мова не про надприродно чеснотну поведінку. «Святий» означає «відділений, призначений для чогось іншого». Як пише Карл Барт: «Святий народ – це несвятий народ, який, проте, був відділений, відокремлений та вибраний Богом для Його влади, Його вжитку для Себе, бо Він Сам є Святим» (цитовано у Гарланда, с. 189).

У Христі Ісусі. Ця фраза стосується єдності филип'ян з Христом, їхнього непорушного зв'язку з Ним. Фактично, Павло звертається до цих дорогих братів і сестер зі словами: «До вас, чоловіки і жінки, які були обрані та відділені Богом для Його святої праці та які непорушно об'єднані з Ісусом». Чи є таким ваше ставлення до себе? Чи це ваша перша думка, коли хтось запитує вас, хто ви? На відміну від голосів у наших головах, які звинувачують нас, Бог, передусім називає нас саме так: ті, яких Він вибрав і з'єднав з Ісусом.

Вірш 2. Наостанок звучить вітання та побажання доброго здоров'я, коли Павло говорить филип'янам про благодать і мир. Так Бог ставиться до Своїх вибраних людей – з благодаттю та миром. Як зауважує Фі: «Підсумок усіх дій Бога щодо людей знаходимо у слові "благодать"... Нічого не можна заслужити, нічого не можна здобути» (с. 70).

? Запитання для роздумів

4. Після того як Святий Дух двічі не дозволив Павлу піти до Азії, у нього було відіння про чоловіка, який просив про допомогу, що й привело Павла до Филип. Що ви думаєте про те, що Святий Дух не дозволив Павлу піти в одне місце, щоб натомість привести в інше?

5. Час, проведений Павлом у в'язниці у Филипах та в інших містах, у великій мірі формує його підбадьорення филип'янам. Хто у вашому житті підбадьорює вас через своє страждання?

6. Що відбувалося між жінками у церкві та було причиною листа Павла? Чи відчуваєте ви щось подібне у своїй церкві?

ЗАНЯТТЯ 1

НОТАТКИ

7. Павло називає себе і Тимофія «рабами Христа Ісуса». Як може змінитися наш теперішній світогляд, якщо ми вбачатимемо себе власністю Ісуса?

8. Вітання Павла – це побажання благодаті та миру або ж незаслуженої ласки та свободи від турбот через Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. До котрої з цих двох речей ваше серце зараз лине більше?

➔ **Ключовий вірш:** «Благодать вам і мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа!» (Филип'ян 1:2)

💬 **Роздуми, цікаві зауваження, незрозумілі моменти:**

Заняття 2

ВИКОНАЄ АЖ ДО КІНЦЯ

Прочитайте Филип'ян 1:3-11**Запитання для спостереження**

1. За що Павло дякує филип'янам?
2. Чому Павло так сильно «вболіває» за них?
3. Про що Павло молиться щодо них?

Вірші 3-6. Павло відразу описує свої молитви за филип'ян як такі, що сповнені радості. Чому? Причиною не можуть бути його обставини – він ув'язнений. Більше того, християнська радість ніяк не пов'язана з нашою ситуацією. Радість віруючого долає всі перешкоди та труднощі, бо її джерелом не є обставини. Вона укорінена в обітницю, що Ісус є Той Самий учора, сьогодні й навіки. Вона походить із впевненості, що всі обітниці Ісуса про Його присутність і стосунки з Ним є правдивими.

Павло використовує слово «участь» у вірші 5. Такий термін сьогодні ми б вжили для опису профспілки або якоїсь іншої групи, яка існує для користі своїх членів. Він вважає церкву у Филипах своїми співробітниками, своїми партнерами. А через плід зміненого життя, який він побачив за останні десять років, він переконаний, що Бог працює у них. Бог звершує у них спасіння і продовжує освячувати їх аж до дня Христа Ісуса, тобто другого приходу Ісуса. Наша надія на освячення є такою ж і сьогодні. Бог здобув нас, почав працю Свого Духа у нас та присвятив Себе завершенню змін у нашому житті, аж доки Ісус Сам не

повернеться за Своїми дітьми. Нам не треба занепадати духом, коли ми явно бачимо власний гріх, наше повільне зростання, нашу незграбну віру. Господь є Автором, Початком і Творцем нашої віри. Він також підтримує її та завершує її. Він не натискає «на паузу» наше освячення, бо ми ледачі, погані, занадто дратівливі чи забудькуваті. Він не заочує очей в огиді, коли ми пропускаємо ще один день без читання Біблії. Він веде нас до Себе, використовуючи будь-які необхідні засоби, розуміє, любить та знає нас і водночас притягує нас ближче й ближче до досконалої єдності з Ним.

Вірші 7-8. Павло продовжує стверджувати точність своєї думки про цих святих, говорячи про їхню підтримку чи то під час його активного служіння, чи ж під час його страждання у в'язниці. Ці брати і сестри не відсилали грошей на основі кількості нових навернень чи нових малих груп. Вони посвячені Павлу та поширенню Євангелія, бо в них живе Божий Дух.

Вірші 9-11. Церква продовжує молитися за Павла, а він продовжує молитися за них. Якщо конкретно, то він молиться, щоб їхня любов зросла у певних аспектах. З цього уривка ми дізнаємося, що християнська любов не є різкою, байдужою чи механічною. Вона вирішує та досліджує, оцінює та роздумує. Павло молиться про те, «щоб збільшилась суть того, що є абсолютно необхідним для життя у Христі. Для справжнього християнського життя дещо є важливим, а дещо – ні» (Фі, с. 101).

Пригадуєте, що филипська церква мала проблеми з єдністю? Тому конкретна молитва Павла стосується їхнього розділення – улюбленого прийому сатани проти церкви. У Галатів 5:6 Павло пише: «Бо сили не має в Христі Ісусі ані обрізання, ані необрізання, але віра, що чинна любов'ю». Це ніби Павло говорить: «Народ, знаєте оту річ, про яку ви сваритеся, а тоді обговорюєте одне одного через неї? Говорячи, що хтось не мав рації, бо зробив одне, друге, десяте. Усе це неважливо. Усе це не рахується. Знаєте, що справді важливо? Віра, яка виявляє себе через любов. Я молюся, щоб ваша любов зростала так, щоб ви зрозуміли, що важливо насправді».

Як ми бачимо у віршах 10 та 11, метою цією любові є чистота, непорочність, примноження через надію на повернення Ісуса. Тут використаний образ жінки або чоловіка, що йде твердо, не спотикається і не хитається з боку в бік через безглузді суперечки та запеклі дискусії про те, що неважливо. Така людина йде твердо, навіть якщо і повільно, по прямій і вузькій дорозі праведності, віддаючи Богові славу.

? Запитання для роздумів

4. Павло молиться у радості за филип'ян, будучи ув'язненим. Як таке можливо? Що вас особисто обмежує від відчуття радості?

5. У вірші 6 написано, що Бог почав і виконає добру працю у вас. Чи вам важко усвідомити це? Що з цього дає вам надію та потіху?

6. Павло молиться, щоб церква мала велике «пізнання» (факти, інформацію, навички) та «дослідження» (здатність сприймати та добре судити) – вірш 9. Стосовно чого ви прагнете зараз зрости у «пізнанні» та «дослідженні»?

Павло молиться, щоб усі підготувалися до великої кульмінації – «дня Ісуса Христа». Як роздуми про повернення Христа впливають на ваш погляд щодо планів цього тижня?

Вітання Павла – це побажання благодаті та миру, або ж незаслуженої ласки та свободи від турбот через Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. До котрої з цих двох речей ваше серце зараз лине найбільше?

✚ **Ключовий вірш:** «Я певний того, що Той, Хто в вас розпочав добре діло, виконає його аж до дня Христа Ісуса» (Филип'ян 1:6).

💬 **Роздуми, цікаві зауваження, незрозумілі моменти:**

Заняття 3

ХРИСТОС ПРОПОВІДУЄТЬСЯ

Прочитайте Филип'ян 1:12-18

Запитання для спостереження

1. Що стало відомо в усій преторії?
2. Як ув'язнення Павла вплинуло на деяких братів?
3. Якими двома способами люди проповідують Христа?

Вірші 12-14. Церква у Филипах регулярно молилася за свого друга й наставника Павла. Вони отримали звістку, що замість зрощувати церкву та навчати людей, як вони сподівалися, він був заарештований та ув'язнений. Що? Усі ці молитви, гроші й сподівання появи нових віруючих і нових церков тепер коту під хвіст! Вони збирають ще грошей та відправляють одного зі своїх – Епафродита, – щоб потішити Павла. Вони, напевно, очікували, що Павло буде розбитий, застрягши у в'язниці, потребуючи їжі та одягу, а вся його місія — призупинена.

Але ні! Слово «більше» у вірші 12 – це розмовне слово, яке означає «радіше», «скоріше за все» (Фі, с. 110-111). Тому, всупереч очікуванням филип'ян, Бог використовував цю важку ситуацію на добро. Не те щоб Бог не відповідав на їхні молитви. Він відповідав на них, але в такий спосіб, у який вони не очікували й не могли очікувати.

Римська преторія (військо) точно не була цільовою аудиторією Павла. Але вона була тією групою людей, яку Бог обрав для нього та його послання. Ті вояки, які, напевно, були тим же підрозділом, який захищав імператора та його сім'ю, знали, що Павло у в'язниці через Ісуса. Вони, ймовірно, працювали змінами по чотири години, тобто йдеться про щонайменше дванадцять чоловіків, які були регулярно «полоненою» аудиторією Павла. Але, можливо, були й інші, а саме, як зауважує Девід Гарланд: «Ті, у кого був юридичний досвід, які працювали над цією справою, або єврейське лобі, яке висувало звинувачення проти Павла» (с. 199).

Група впливових людей, які доповідали імператору, проводили багато часу з Павлом тут. Християни у церкві в Римі бачили, що Бог помістив їхнього головного проповідника Євангелія у цікаве місце впливу. Це

зміцнило їхню віру, дало їм впевненість у Господі, щоб говорити про Нього, не зважаючи на загрозу. У часи, коли Нерон ставав усе більш і більш небезпечним, а покарання – все ймовірнішим, Бог використав ув'язнення Павла, щоб додати мужності римській церкві. Таким є наш Бог – непередбачуваним, необмеженим, вільним. Його не сковують наші плани чи очікування. Він не обмежений рамками нашої уяви.

Вірші 15-18. Втім, це не означало існування загальної підтримки та солідарності з Павлом. Очевидно, він був ув'язнений через те, що християнство не було однією з затверджених релігій у Римській Імперії, як-от юдаїзм. Іншою причиною могло бути те, що чиновники не знали, чи послідовники цієї релігії називали Христа «Господом» у знак протесту проти політичної вимоги називати «Господом» кесаря.

Ці люди, які працювали проти Павла, були віруючими. Павло, мабуть, навіть знав декого з них. Можливо, їм було соромно через його кайдани або ж вони заздрили його місії. Якою б не була причина, тут ми бачимо братів, начебто союзників у тому ж самому місті, у тій же церкві, які намагалися завдати болю та більших страждань Павлу. Ми б очікували, що він почуватиметься зрадженням, відчуватиме гнів і гіркоту. Йому це, напевно, боліло. Зрештою, Павло був людиною. Як зауважує Мойсес Сільва: «Ми зайдемо задалеко, якщо уявимо собі, що Павло говорить про радість, міцно зціпивши зуби, але можемо бути впевнені, що його радісна реакція не далася йому природно і легко. Це було неочікувано у світлі його випробувань, а тому потребувало пояснення» (с. 69).

Павло не був якоюсь суперлюдиною, у якої був імунітет до відчуття покинутості, самотності, розчарування чи збентеження. Його радість – це не якась автоматична реакція, яка настає завжди, незалежно від обставин. Радше Павло робить вибір. Цей вибір народився через роки страждання і є можливим через пріоритети Божого Царства. Найбільша мета Павла – це поширення Євангелія. Усе інше є другорядним. Як пише Гарланд: «Його приватні потреби не повинні перевищувати його головного завдання» (с. 200). Це відкрито розходиться з нашою індивідуалістичною парадигмою щастя XXI століття. Це образливо й нерозумно терпіти кривду і біль заради більшого блага. Але Павло вже провів не один рік у Христовій школі страждань. Він навчився обирати Царство та його радість замість того, щоб реагувати на «американські гірки» обставин. Ба більше: як ми побачимо далі, Павло вірить, що навіть його страждання, зрештою, йдуть йому на добро.

? Запитання для роздумів

4. Господь використав ув'язнення Павла, дуже складну ситуацію, щоб поширити Євангелію по всій преторії – це чудовий результат. Коли Бог використовував складну ситуацію у вашому житті задля дивовижного доброго результату?

ЗАНЯТТЯ 3

НОТАТКИ

5. «Таким є наш Бог – непередбачуваний, необмежений, вільний. Його не сковують наші плани чи очікування. Він не обмежений рамками нашої уяви». Як це справджується у вашому житті?

6. У віршах 15-18 ми дізнаємося, що Павло з невідомих причин стикається з опором від своїх братів і сестер у Христі. Опишіть, коли ви відчували схожий опір від віруючих.

7. Які емоції у вас виникли на основі вашої відповіді на попереднє запитання? Що ви робили з ними?

8. У вірші 18 Павло радіє через те, що Христос проповідується, з будь-яких причин. Чи це вас дивує? Чому?

➔ **Ключовий вірш:** «Але що ж? У всякому разі, чи облудно, чи щиро, Христос проповідується, а тим я радію та й буду радіти» (Філіп'ян 1:18).

Роздуми, цікаві зауваження, незрозумілі моменти:

Заняття 4

СТРАЖДАЙТЕ ЗАРАДИ НЬОГО

 Прочитайте Филип'ян 1:18–30

Запитання для спостереження

1. На що Павло сподівається у вірші 20?
2. Які два варіанти Павло зважає?
3. Згідно з віршами 27–28, чого Павло прагне для филип'ян?
4. Що, згідно з Павлом, робитиме церква заради Христа?

Вірші 18–20. У цих віршах Павло відкриває нам таємницю його впевненої надії визволення та радості. Таємниця не в тому, щоб більше працювати, мати правильні зв'язки, ретельно все планувати та стежити за тим, щоб догоджати всім навколо. Павло покладається на дві речі: на молитви церкви та на Святого Духа. Це його стратегія.

Страта є цілком реальною для Павла у цю мить. Але він має відвагу очікувати, що зможе прославити Христа привселюдно чи то життям, чи смертю. Звідки взяти таку ж упевненість, як у Павла? Як ми можемо знати, що, незважаючи на обставини, будемо достатньо сміливі, аби прославляти Ісуса, зростаючи у своїй вірі? Лише через молитви Його людей і Святого Духа, який працює через нас. Такий підхід цілком суперечить індивідуалізму XXI століття. На відміну від того, що прославляється у нашій культурі, ми були створені для залежного життя – залежного від Бога та інших. Як пише Мойсес Сільва: «Це справді приголомшлива думка, що наші духовні стосунки з Богом – це не просто індивідуальна річ. Ми залежні від сили Духа як відповіді на заступницькі молитви Божих людей» (с. 72). Це означає, що наше освячення – не просто «моя особиста справа з Ісусом». Це моя справа у церкві Ісуса.

Вірші 21-26. Тут ми знову бачимо, що Павло відкладає вбік власні інтереси заради інтересів Божого Царства. Пам'ятайте, що він пише церкві, у якій є поділення. Як приклад, він наводить два гіпотетичних варіанти свого життя або смерті (хоча насправді у нього їх немає). Очевидно, що він схиляється до смерті. Але він дає цим поділенням та, напевно, розлюченим чоловікам і жінкам приклад для наслідування. Павло свідомо відмовляється від свого бажання. Він говорить, що заради них і через надію ще раз приїхати до Филипів, щоб навчати їх, він радше б обрав життя, навіть життя у в'язниці.

Вірш 21 – це лакмусовий папірець для наших сердець. Чи наше життя для нас – це справа прославлення Ісуса (див. вірш 20), буквально, звеличення Його? Чи ж Він є просто зручним додатком, до якого ми звертаємося при потребі? Якби Він завершив наше життя сьогодні та покликав нас до повних і безпосередніх стосунків із Собою, чи вважали би ми це блаженством? Чи хочемо ми цього зараз у нашому житті? Різноманітні ідоли не дають нам вільно відповісти «так» на ці запитання.

Вірші 27-30. У вірші 27 слово «живіть» дуже дієве. Воно буквально означає «жити як громадяни» (Фі, с. 162). Але тут Павло ще додає слово «згідно». Громадянство у Филипах було важливим за часів Павла. Фактично, громадяни Филипів мали ті ж права і привілеї, що й римські громадяни, – дуже бажаний статус в античному світі. До цих прав належали: право голосу, обіймання державної посади та звільнення від певних податків. Павло нагадує цим віруючим, що вони, як і громадяни Рима, що мають свої права й обов'язки, також є громадянами Неба. Їхнє життя має відображати це.

Павло планує спочатку надіслати листа, а потім прибути до них особисто. Але ще до цього він хоче почути, що филип'яни живуть у злагоді, як одне Тіло. Їхня єдність і відмова відступати перед ворогами та опором будуть свідченням проти їхніх ворогів на останньому Суді Христовому, а також свідченням при остаточному спасінні Церкви. Християн карали за їхню вірність Господу Ісусу замість вірності господа імператору. Павло, напевно, був ув'язнений з цієї ж причини. Римляни, вочевидь, віддавали честь імператору в певний публічний спосіб. Цілком можливо, що відмова християн виявляти таке благоговіння спричиняла їм багато проблем і могла також стати причиною для ув'язнення.

Павло не закликає цих братів і сестер просто сподіватися, що труднощі минуться, чи молитися, щоб Бог нарешті почув їх і зупинив це. Неймовірно, але Павло говорить їм, що бути людьми, які визнають своїм Господом тільки Ісуса, за що їх карають у їхній культурі, є особливим привілеєм, подарунком від Бога. Що? Як? Чому? Бо для християн шлях до величчя завжди спершу пролягає через смерть. Шлях учня – це шлях учителя. Як пише Сільва: «Страждання – це шлях до слави, Божий подарунок спасіння Своїм дітям» (с. 83).

Павло тут конкретно говорить про страждання за Христа та про нашу вірність Йому як Господу. Для филип'ян, як і для нас, «страждання – це не знак, що Бог покинув їх, а знак особливої благодаті, яку Він їм дав» (Гарланд, с. 211). Ми в нашій західній церкві не відчуваємо страждання, як це переживають наші брати й сестри в інших куточках світу. Але навіть ті крихти страждання за вірність Христу мають вважатися як виняткові привілеї, а не покарання. Подумайте собі про «героїв» віри.

Петра розіп'яли догори ногами. Павла били, ув'язнювали, не сприймали, він жив у бідності. Степана забили до смерті камінням. Це люди, яким були дані такі виняткові привілеї. Що це говорить про життя, до якого Ісус закликає вас?

? Запитання для роздумів

5. Павло залежить від молитов віруючих та від Святого Духа, щоб мати радість і силу знести все. Чи бачите ви необхідність бути залежними від цих речей у вашому житті? Чому?

6. Павло відкладає своє бажання померти та бути з Христом, щоб залишитися на землі й допомагати церкві. Які бажання і переваги ви відкладаєте для того, щоб зробити більше в тому, до чого Господь вас покликав?

7. Коли ви страждали заради Христа? Ви вважали це подарунком чи ж тягарем?

8. Що у стражданнях заради Христа лякає вас?

✚ **Ключовий вірш:** «Бо вчинено вам за Христа добродійство, не тільки вірувати в Нього, але і страждати за Нього» (Филип'ян 1:29).

💬 **Роздуми, цікаві зауваження, незрозумілі моменти:**

Заняття 5 ПОТРЕБИ БЛИЖНІХ

Прочитайте Филип'ян 2:1-4

Запитання для спостереження

1. Які 4 речі, за словами Павла, повинні спонукати церкву у Филипах до дій?
2. Як описано єдність у вірші 2?
3. Які дві речі у вірші 3 не повинні бути нашою мотивацією в ставленні до ближніх у церкві?
4. Про чії потреби ми маємо дбати?

Починаючи новий розділ, нам слід пам'ятати, що це один лист, який треба прочитати за раз. Тому нам треба почати читати 2-ий розділ, пам'ятаючи про контекст попереднього. Хоча багато з того, що ми бачимо у цих перших чотирьох віршах, можна застосувати у християнському житті загалом, Павло написав ці вказівки поділеній церкві як протиотруту до суперечок, про які він почув.

Вірш 1. Бачимо, що Павло застосовує другу особу множини, тобто промовляє до церкви загалом. Він звертається до филипської церкви як до Тіла, а не як до окремих віруючих. Коли він пише про заохоту, потіху, спільноту та милосердя, то має на увазі, що вони походять від Бога і виявляються поміж одне одним. Освячення (зростання у Христі) та прославлення (повна і цілковита єдність із Ним) є спільними. Ми спасаємося у Тіло, ми зростаємо у Тілі й одного дня зберемося навколо Ісусового трону, щоб поклонитися Йому як одне Тіло.

Вірш 2. Слово «то» можна перекласти «оскільки». Оскільки ви відчули все це у церкві, то маєте чинити так, як я вам кажу. А як Павло каже їм чинити? Мати єдність у всьому, що й доповнить його радість. Це слово «доповнити» також вживається у Посланнях до римлян і до Тимофія. Воно означає «наповнювати когось чимось». Павло говорить церкві

наповнити його радістю через єдність «розуму, серця та душі» (Чапман, с. 104). У цю мить поділення він закликає їх мати «один розум, одну душу та любити одне і те ж» (там же, с. 106).

Який вигляд ці слова мають у реальному житті? Про це написано у наступних п'ятнадцяти віршах.

Вірш 3. Павло з'єднує два слова, які перекладені як «підступ» і «чванливість». «Kenos» (порожній) + «doxa» (слава) = порожня слава, марнославство. Це бажання репутації та величі. Це «прагнення до слави та пишності, що руйнує життя у спільноті» (Гарланд, с. 214). Ці християни жили в культурі, яка возвеличувала конкуренцію та винагороджувала за високий статус. Усе, починаючи від родоводу, місця народження, багатства, освіти у сфері ораторських здібностей, підсумовувалося і в такий спосіб створювався статус або гідність. Ця гонитва за престижем і репутацією прокралася у филипську церкву та руйнувала Христове Тіло. Більшість із нас, на жаль, можуть навести власні приклади подібних речей у церкві, викликані або нашими марнославством та егоїзмом, або ж чимось іншим.

Але тут Павло закликає їх, а також і нас, бути фундаментально інакшими. Замість того щоб цінувати свій статус і репутацію, треба прагнути смирення. У ті часи смирення було ознакою рабів, «неважливих, слабких і бідних» (Гарланд, с. 215). Але Боже Царство не схоже на Филипи у I столітті чи на США у XXI столітті. У Божому Царстві ми ставимо ближніх на перше місце. Ми думаємо про них добре не тому, що оцінюємо їх певним чином, але через те, що дбаємо про їхні потреби та права.

Вірш 4. Нам треба дбати про «речі» наших братів і сестер. Так, Павлова заповідь є настільки широкою та загальною. Так, нам треба дбати про свого брата.

Павло не наказує ні їм, ні нам позбутися гідності й не піклуватися про себе. Він застерігає від егоцентричності. Церква у Филипах принаймні частково була продуктом тогочасної культури, де основними правилами були «дбай про своє» і «роби добро для себе» (Гарланд, с. 215). Наша культура відійшла недалеко. «Живи для себе» та «ти вартий цього» – це мантри західного світу. Ми, як дочки Царя, покликані бути інакшими.

? Запитання для роздумів

5. Як ваше відчуття потіхи, любові, спілкування та милосердя від Христа і Святого Духа впливають на ваше ставлення до інших християн?

6. Як виглядає єдність у церкві? З яких причин ви чините опір єдності з вашими братами й сестрами?

ЗАНЯТТЯ 5

НОТАТКИ

7. У якій сфері вашого життя погоня за марнославством викликає непорозуміння та проблеми в стосунках з людьми у церкві?

8. Як виглядає життя, в якому ми дбаємо про потреби інших? Що у ньому є найважчим для вас?

✚ **Ключовий вірш:** «То доповніть радість мою: щоб думали ви одне й те, щоб мали ту саму любов, одну згоду й один розум!» (Филип'ян 2:2).

Роздуми, цікаві зауваження, незрозумілі моменти:

Заняття 6**ВІН УПОКОРИВ САМОГО СЕБЕ****Прочитайте Филип'ян 2:5-11****Запитання для спостереження**

1. Які «думки» Павло хоче, щоб мали филип'яни?
2. Яким було ставлення Христа до рівності з Богом?
3. Що зробив Ісус, будучи в людській подобі?
4. Що Бог дав Ісусу як наслідок Його смирення?

Вірші 5-8. Хоча біблеїсти все ще ведуть дискусії, чи були ці слова піснею у ранній церкві до того, як Павло їх написав, саме їх він обрав, щоб прояснити своє богослов'я. Ісус, наш старший брат, пожертвувавши Собою, полюбив людей і позбавив Себе привілеїв, щоб визволити тих, кого полюбив.

Але з чого Ісус починав? Він суверенний Цар, сам Бог. Усі можливі переваги належали Йому. Він наказував ранкові й показував місце досвітній зорі, а морю казав: «Аж досі ти дійдеш, не далі, і тут ось межа твоїх хвиль гордовитих» (Йов 38:11). Не існує сили чи влади, якої у Нього немає. Тому ніхто не міг змусити Його віддати будь-що. Усе, що Він робив, Він робив добровільно, як можновладний. Замість того щоб захищати Свої привілеї, Він обрав відкласти їх. Він зійшов з трону, понизив Себе, позбувся Своїї влади.

Він перетворив Себе на ніщо. Він буквально спустошив Себе. Це не була зміна у Його природі. Його божественність не змінилася, вона не може змінитися. Але Він обрав змінити Свою роль, добровільно позбавив Себе статусу. Зверніть увагу на Його шлях: нижче, нижче і нижче. Нижче від верховного статусу Всемогутнього до людини. Нижче від Всезнаючого з неймовірною славою до обмежень людського тіла: з голодом, втомою, хворобами. Він народився на подобу людини, повністю у людській природі, але «не маючи гріховного єства» (Чапман,

с. 131). Його пониження не припинилось у Його втіленні. Будучи людиною, Він обрав бути слугою – «doulos». У I столітті на Близькому Сході «doulos» – це той, «хто був позбавлений навіть основних прав людини та повністю залежав від інших» (Гарланд, с. 220). Ісус підкорив Себе владі Своєї матері, римським законам, правилам у храмі. Він став слухняним, добровільно обмежив використання Своєї влади аж до того, що Його покинули, катували та вбили. Нижче, нижче і нижче.

Він не помер шанобливою смертю, як воїн чи добрий громадянин, який віддає життя за своє діло. У Його смерті не було гідності, а в Його житті не було причин для святкування. Розп'яття було смертю для «жорстоких злодіїв, бунтівників, рабів» (Чапман, с. 133). Навіть у Своїй смерті Він зайняв найнижче місце, місце сорому. Його смерть була протилежністю того, що римляни вважали гідним, протилежністю марнославства, проти якого Павло і застерігає віруючих. Таким є життя Божого Царства, таким є життя Царя-слуги. «Божя сила виявляється у соромі та слабкості, що підкреслює різницю між мудрістю хреста і мудрістю світу» (Гарланд, с. 220). Сором і слабкість. Залежність, смирення та піддатливість. Добровільна покоря. Таким є приклад Христового панування. Саме до цього закликає нас Ісус, якщо ми називаємо себе Його послідовниками. А тому ми спочатку маємо усвідомити, які привілеї ми отримали в цьому світі. У чому ми маємо перевагу та першість? Де наші привілеї захищають нас, де наш статус рятує нас? Павло велить филип'янам мати розум Христа, бути готовими відкласти наші переваги заради братів і сестер, особливо у суперечках. Це Божий заклик до нас, Його церкви, під час конфліктів і незгод у житті. Або ж у нашому шлюбі, церкві, дружбі чи домі. Христос, Цар, який упокорив Самого Себе, закликає нас чинити так само.

Вірші 9-11. Але зупинитися тут – це як закрити книгу після розп'яття. Це не кінець! Християнське життя – це завжди смерть, а потім знову життя; гріб, а потім воскресіння. Пшеничне зерно завжди падає на землю і вмирає, щоб породити набагато більше збіжжя. Після абсолютного упокорення Ісуса настало абсолютне возвеличення. Немає величнішого імені. У семітській культурі ім'я – це щось значно більше, ніж просто спосіб назвати когось. Це здібність, праця, основа для існування. Лише Ісус зараз має таке місце і таке ім'я. Чому? Бо Бог поставив Його на це місце у відповідь на Його цілковиту самопожертву.

У вірші 10 Павло явно посилається на Ісаї 45:22-23: «Зверніться до Мене й спасетесь, всі кінці землі, бо Я Бог, і нема більше іншого Бога! Я Собою Самим присягав, справедливість із уст Моїх вийшла, те слово, яке не повернеться: усяке коліно вклоняться буде Мені, усякий язик присягне». Ісус названий Господом (Яхве) та Богом (Ель), єдиним Богом. Якщо вони все ще не розуміли рівність Ісуса з Богом Старого Заповіту аж досі, то тут уже точно не могли цього пропустити. Павло пояснює, що всі ті, хто живе зараз, і всі мертві («підземні»), всі ангели та демони одного дня вклоняться Йому. Він не передбачає «масового навернення в кінці світу» (Гарланд, с. 222). Радше він пояснює, що всі рано чи пізно визнають справжню владу Ісуса і Його Самого. Дехто зробить це з радістю, а інші – у своїй агонії. Навіть ті, хто зараз чинить опір цим братам і сестрам, напевно ускладнюючи та додаючи небезпеки у їхнє життя, поклоняться, віддаючи Йому шану.

Знову треба пам'ятати про контекст: поділення, переслідування,

страждання. Цій малій церкві треба було почути саме це: коли завершаться усі битви, а всі сили та влади, які здавалися непорушними на землі, одного дня стикнуться з Господом віч-на-віч, ніхто не встоїть. Усі поклоняться справжньому Царю. До нас промовляють такі самі слова. Кожен друг і кожен ворог, усі наші вчителі, матері, пастори, друзі та діти – усі упокоряться і скажуть своїми устами слова, для яких і були створені: «Ти Господь і немає нікого іншого».

Тому життя Божого Царства у смерті і житті, виявлені Ісусом, є також шляхом для Його послідовників. Павло пояснив це страждання, яке приводить до слави, у Посланні до римлян: «А коли діти, то й спадкоємці, спадкоємці ж Божі, а співспадкоємці Христові, коли тільки разом із Ним ми терпимо, щоб разом із Ним і прославитись. Бо я думаю, що страждання теперішнього часу нічого не варті супроти тієї слави, що має з'явитися в нас». (Римлян 8:17-18). О, Господи, дай нам чітко побачити ту майбутню славу, щоб ми навіть не сміли порівнювати наші теперішні труднощі з цим великим днем.

? Запитання для роздумів

5. Що ви думаєте про такий коментар: «Не існує сили чи влади, якої у Нього немає. Тому ніхто не міг змусити Його віддати будь-що. Усе, що Він робив, Він робив добровільно, як можновладний. Замість того щоб захищати Свої привілеї, Він обрав відкласти їх. Він зійшов з трону, понизив Себе, позбувся Своїєї влади?»

6. Ісус у людській історії був без влади, Він був «doulos» – кимось, хто мав підкорятися вищій владі у кожній сфері Свого життя. Як це впливає на вашу думку про Його жертву за нас та ваш погляд про смирення?

7. Павло хоче, щоб филип'яни озброїлися таким ставленням Христа у своєму церковному житті. Як це ставлення зараз впливає на вас у ваших стосунках з братами і сестрами навколо?

ЗАНЯТТЯ 6

НОТАТКИ

8. Павло описує день, коли кожна людина та кожна влада підкориться Христу. Що з цього захоплює та втішає вас? Що лякає?

✚ **Ключовий вірш:** «Тому й Бог повищив Його, та дав Йому Ім'я, що вище над кожне ім'я, щоб перед Ісусовим Ім'ям вклонялося кожне коліно небесних, і земних, і підземних...» (Филип'ян 2:9,10)

💬 **Роздуми, цікаві зауваження, незрозумілі моменти:**

Заняття 7

БОГ – ТОЙ, ХТО ЗДІЙСНЮЄ ВСЕ

Прочитайте Филип'ян 2:12-18**Запитання для спостереження**

1. Згідно з віршем 13, що Бог здійснює у вас і заради якої мети?
2. Дайте визначення словам «нарікання» та «сумнів» (скарги).
3. Згідно з віршами 15-16, на який результат своєї праці та місії сподівається Павло?

Вірші 12-13. Перед обговоренням цього уривка потрібно пояснити деяку різницю між цілями Павла у Посланнях до римлян та галатів і його ціллю тут. У віршах «А коли за благодаттю, то не з учинків, інакше благодать не була б благодаттю. А коли з учинків, то це більше не благодать, інакше вчинок не є вже вчинок» (Римлян 11:6) та «А коли ми дізнались, що людина не може бути виправдана ділами Закону, але тільки вірою в Христа Ісуса, то ми ввірували в Христа Ісуса, щоб нам виправдатися вірою в Христа, а не ділами Закону. Бо жадна людина ділами Закону не буде виправдана!» (Галатів 2:16) Павло пояснює, як людина може спастися, тобто говорить про засіб, яким можна отримати спасіння. Лише благодаттю. Спасіння не можна заслужити. Добрими справами його не здобудеш – крапка. Але це не ціль Павла у Филип'ян 2. Тут він пише віруючим, які розуміють благодать через віру. У них зараз немає проблем із розумінням того, яким чином можна спастися. Натомість Павло як пастор промовляє до них відповідно до актуальної проблеми, заохочуючи їх слідувати за прикладом свого Господаря. Він закликає їх до смирення як ліків від поділення, яке охопило церкву. Він вказує їм, як треба виконувати своє спасіння. Ці люди вже отримали спасіння. Тепер Павло говорить, що їм треба робити з ним. Як він і пише в Ефесян 2:10: «Бо ми Його твориво, створені в Христі Ісусі на добрі діла, які Бог наперед приготував, щоб ми в них перебували». Ми спасаємося для добрих діл, а не добрими ділами. Порядок цих речей є дуже важливим.

Павло знає, що його друзі страждають, а тому потішає їх. Але найбільша потіха приходить у вірші 13, коли він говорить їм, що ми працюємо тому, що Бог працює у нас. Бог дає їм силу, енергію та бажання. Через те, що працює Бог, працюють і вони. «Виконуйте своє спасіння. Ходіть у ньому. Будьте слухняними». Зверніть увагу на те ставлення, з яким ми маємо це робити, – зі страхом і тремтінням, з благоговінням перед Богом та у покорі одне перед одним. Тут він знову вживає дієслова наказового способу множини. Це не індивідуальне спасіння, а спільне. Ми спасаємось у Тіло. Як пише Девід Гарланд: «Християнська спільнота – це Божя лабораторія, яка має досягати Божих цілей» (с. 225). Ми як Тіло виконуємо своє спасіння разом. Отже, пригадуєте ту дівчину, яка зводить вас з розуму з усіма своїми драмами? Те, як ви до неї будете ставитись, є частиною виконання вашого спасіння. А та пані, яка завжди говорить, що буде молитися за вас? Дозволяти їй робити це і говорити про свої молитовні прохання є частиною виконання спасіння. Дитина, через яку ви вже неодноразово хвилюєтеся? Віддати тривоги Господу – це виконання спасіння. Пастор, який не такий лагідний, як би вам хотілося? Ставитися до нього з лагідністю – це виконання спасіння. Усі ці речі є частиною виконання того, що Бог уже дав нам, у всіх наших слабкостях і падіннях. Ми працюємо, бо Бог працює у нас.

Вірші 14-16. «Ви, неначе євреї, які ремствували в пустелі», – каже Павло. Вони мали бути світлом для народів, а тепер тим світлом маєте бути ви. Усі ваші суперечки заважають цьому свідченню. Нарікання, про яке говорить Павло, – це те тихе нарікання з напіввідкритими устами десь на задньому ряду на зустрічі. Це бурмотіння проти лідерів. Це сварки та скарги. Це не яскраві й осяйні вчинки тих, хто є «світлом для світу». Більше того, те, як ми ставимось одне до одного, є важливим і це ставлення помічають люди навколо. Звісно, у церкві завжди будуть речі, на які можна буде скажитися. У ній купа недосконалих людей. Тож один з аспектів вірності – це притримати язик.

Вірші 17-18. Священики-левити виливали у святилищі жертву з вина згідно з Божою заповіддю (Числа 28:7). Павло порівнює себе з цією жертвою, коли страждає, як в'язень, посланий филип'янами заради місії. Але він не в депресії та не в безнадії. І він не хоче, щоб його друзі були в такому стані. Але чому? Хіба це не протилежність того, чого б ми очікували від Павла, і того, що мали би відчувати филип'яни? Нагадайте собі, що Павло писав на початку листа. Через його ув'язнення інші люди чують про Євангеліє і римська церква зміцнюється. Тому він радіє. Кінцевий результат для Павла та для коханої ним церкви уже відомий – це слава. Він говорить про День Христа так, ніби той уже настав, бо це вже гарантовано. Їхній фінал – це нескінченна радість. Через це він вільний, щоб радіти, навіть під час ув'язнення та невизначеності. Як пише Гордон Фі: «Радість не пов'язана з обставинами, а лише з нашими стосунками з Христом» (с. 257). Павло показує своїм братам і сестрам, а тому і нам, шлях, – дорогу радості під час страждань. Наші стосунки у Христі – це єдина річ, яка може дати нам змогу радіти, коли ми терпимо страждання у цьому світі.

? Запитання для роздумів

4. Що ви думаєте про таке твердження: «Ми спасаємося для добрих діл, а не добрими ділами. Чи є порядок цих речей дуже важливим»?

5. Опишіть, як Бог використовував спільноту християн, щоб виконувати Свої цілі у вашому житті та житті інших. Подумайте про те, що Бог завжди працює у вас, щоб виконувати Свою волю та для добра тіла Христового загалом. Як це змінює ваше ставлення до вашого теперішнього служіння у церкві, яким би великим чи малим воно не було?

6. У чому вам зараз важко не нарікати і не скаржитися на вашого брата чи сестру у Христі? Які наслідки це може мати для ваших ближніх у церкві та поза нею?

7. Покликання у житті Павла було таким важким, що він не міг покладатися на обставини як на своє основне джерело радості. Натомість він черпав радість зі своїх стосунків у Христі. Які практичні кроки можна зробити, щоб навчитися не звертати уваги на обставини й черпати сили з цієї міцної та непорушної радості?

➔ **Ключовий вірш:** «Бо то Бог викликає в вас і хотіння, і чин за доброю волею Своєю» (Филип'ян 2:13).

💬 **Роздуми, цікаві зауваження, незрозумілі моменти:**

Заняття 8 СПІВРОБІТНИКИ

Прочитайте *Филип'ян 2:19-30*

Запитання для спостереження

1. Як Павло описує Тимофія у віршах 19-23?
2. Як Павло описує Епафродита у віршах 25-30?
3. Якою є мета Павла, коли він посилає цих двох чоловіків до Филипів?

Вірші 19-21. На перший погляд може здатися, що ми відійшли від надихаючих метафор про святість і жертовність до рутинного планування подорожей. Але не пропустіть тут важливих слів Павла. Плануючи послати Тимофія та Епафродита, він робить саме те, до чого закликає филип'ян – ставить потреби інших вище від власних. Такий вигляд для Павла має виконання свого спасіння. Це те, що означає «дбати не тільки про своє, а й про інших». Павло перебуває під домашнім арештом, очікуючи суду. Однак він має намір послати двох своїх партнерів до филип'ян. Так, похід Тимофія також частково мав послужити підбадьоренню самого Павла, що бажав почути про зростання та вірність церкви. Проте ці два чоловіки є прикладами смирення, яке описано у 2:5-11. Посеред переслідування та страждання Павло має намір відправити живі приклади свого вчення, щоб зарадити розбрату филип'ян.

Павло описує Тимофія як «однодумця» (Чапман, с. 172). Він протиставляє Тимофія тим людям, про яких ішлося раніше у Филип'ян 1:17 і які проповідували Христа з егоїстичних амбіцій. Власне, про них йдеться у вірші 21 – «усі». Звісно, не кожен християнин у Римі був нещирим. Павло гіперболізує, щоб виокремити Тимофія як приклад для наслідування.

Вірші 22-24. Павло продовжує розповідати про якості Тимофія. У ті часи «найкраще, що можна було сказати про характер будь-якого сина, – це те, що він слухняно виконував свої обов'язки перед батьком» (Чапман, с. 175). Саме тому він говорить, що филип'яни знають про його досвід.

А тому Павло впевнений у своєму намірі послати Тимофія замість себе.

Вірші 25-28. Але перед тим Павло відправить цього листа з Епафродитом. Не загубіться тут в організаційних деталях, а стежте за особистими й делікатними подіями у церкві. Ім'я «Епафродит», напевно, було похідним від імені грецької богині Афродіти, богині любові, краси, насолоди та продовження роду. Ймовірно, він був наверненим язичником, який став вірним братом у церкві. Його послала церква у Филипах, щоб передати Павлу їжу, гроші, теплий одяг і потіху. Пам'ятайте, що це не була церква з 800 чи навіть 300 людей, як буває сьогодні. Ці події відбувались десь у 60 або 62 р. н. е. Всесвітній Церкві не було й 30 років. Церква у Филипах існувала тоді приблизно лише 10 років, тож не була надто чисельною.

Усі принаймні знали ім'я Павла, а також особисто знали Епафродита. Члени церкви, напевно, склалися, хто скільки міг, і послали Епафродита після багатьох молитов і, ймовірно, у сльозах у небезпечну подорож, щоб підбадьорити, нагодувати та зодягнути свого батька у вірі. Але по дорозі Епафродит підхопив якусь смертельну хворобу, від якої не було швидкодійних ліків у місцевих лікарнях, не було й швидкої допомоги. Їхній дорогий брат ледь не помер. Він був «за крок від смерті» (Гарланд, с. 230).

Уявіть Павла, що піклується про Епафродита на смертному одрі та з жахом думає про втрату надійного друга й співробітника в момент, коли і сам очікує ймовірного смертного вироку. Подумайте про людей у Филипах, до яких дійшли чутки про хворобу Епафродита. Як вони хвилювалися й молилися за нього! Тоді не можна було написати СМС, електронного листа чи зателефонувати, щоб одразу дізнатися про його одужання. Листи доставляли власноруч, і на це могло піти кілька тижнів. Не дивно, що Павло хоче послати самого Епафродита з листом, хвалячи його як співбойовника у духовній війні Євангелія. Павло знає, що церква хвилюється, і він хоче, щоб вони прийняли Епафродита належним чином – як співслужу, який був готовий віддати своє життя за інших.

Вірші 29-30. Зверніть увагу, що тут знову є згадка про радість. Павло готує повернення цього брата до церкви. Можна було розцінити всю його подорож як провал – скорочений візит, який мало не закінчився смертю. Але Павло велить їм знову радіти, бо Епафродит зробив для нього те, чого вони не могли зробити через відстань.

Легко читати ці слова холодно та відсторонено, ніби підручник з історії, де є багато імен давно мертвих і незнайомих людей. Але це були справжні люди! Люди, які дружили, мали сім'ї, звички й улюблені страви, люди, які не могли спати, у яких боліли коліна та які мали тих, кому довіряли у своєму житті. Вони сумували одне за одним, молилися одне за одного та покладалися одне на одного. І Павло запланував подати їм ще один приклад, пославши заради блага церкви двох своїх друзів, що було для нього зовсім непросто. Він знав правду, яка була і є актуальною досі: нам потрібні взірці, люди, яких можна наслідувати. Нам необхідно бачити, що означає ходити у вірі й виконувати своє спасіння. Нам потрібні живі приклади з плоті та крові, які відображають Того, Хто досконало дбав не лише про Своє, але й про потреби всіх інших.

? **Запитання для роздумів**

4. Павло сам перебуває у потребі та стражданні, але вирішує послужити церкві у Филипах, пославши туди двох своїх співробітників для допомоги. Поділіться випадком, коли хтось жертвував чимось заради вас, навіть протягом важкого періоду у своєму житті.

5. Павло був дуже близьким із Тимофієм та називає його «однодумцем». Поділіться, у якій сфері церковного життя ви мали схожу дружбу та однодумців. Який це вплив мало на вас і на ваших ближніх?

6. Епафродит мав цікаву роль посередника між Павлом і филипською церквою, доставляючи цінні листи. Якою, на вашу думку, була ця роль?

7. Павло знову закликає филип'ян до радості, не зважаючи на їхні далеко неідеальні обставини. Яке ставлення, замість радості, могло би бути спокусою для вашого серця, якби ви були в схожій ситуації? Чому?

8. Що вам найбільше запам'яталося з деталей життя цих людей (Тимофія, Павла та Епафродита)?

✚ **Ключовий вірш:** «Отож, тим швидше послав я його, щоб тішились ви, його знову побачивши, і щоб без смутку я був» (Филип'ян 2:28).

💬 **Роздуми, цікаві зауваження, незрозумілі моменти:**

Заняття 9**НЕЙМОВІРНА ГІДНІСТЬ****Прочитайте Филип'ян 3:1-11****Запитання для спостереження**

1. Стерегтись кого закликає Павло филип'ян у вірші 2?
2. Згідно з віршами 5 та 6, у чому Павло має впевненість?
3. У порівнянні з чим Павло вважає світське надбання втратою або сміттям?

Вірші 1-3. Слово «зрештою» не означає, що Павло збирається закінчувати листа. Це ніби фраза «а щодо іншого». Це перехід від однієї теми до іншої. Але до того, як він висловлює своє застереження, апостол нагадує филип'янам про те, як треба зносити страждання – у радості. Павло тут не просто радить легковажно надягнути маску позитиву на негативні емоції. Ідеться не про щось пасивне. Павло закликає филип'ян до певних дій під час випробування. Радіти означає прославляти, співати, говорити про добрі діла Бога. Він продовжує «крутити цю платівку», бо знає, що саме це потрібно християнам – щоб допомогти їм іти далі, щоб вони нагадали собі, ким є Бог і ким є вони. Ось що пише про це Девід Чапман: «Радість – це вибір. Це вибір радіти у наших стосунках з Христом та у нашій ідентичності з Ним» (с. 198).

А тепер про застереження. Павло застерігає цих дорогих для нього братів і сестер про юдаїстів. Ці юдаїсти були християнами, але вірили, що язичники спочатку мають виконувати Тору (старозавітний закон) та обрізуватися, тобто стати євреями у культурному плані до того, як вони можуть стати справжніми християнами. Павло використовує найсильніші слова, щоб застерегти филип'ян: «Стережіться! Ці люди хочуть, щоб ви вірили у необхідність додавати щось до Христової праведності. Вони небезпечні». Хоча таких людей могло і не бути у филипській церкві, Павло зустрічав їх у різних містах, а тому очікував, що й тут з'являться ті, хто буде переконувати язичників обрізуватися. Він, напевно, застерігав филип'ян про них і раніше, оскільки говорить, що йому не прикро писати те саме ще раз.

То у чому ж полягає ця небезпека? Чи дійсно було би так погано обрізувати віруючих з язичників? Це, звісно, було би зручніше для єврейських християн і навіть могло би частково врятувати церкву від переслідування. Проблема полягає в тому, що ці християни запевняли язичників, що ті мусять спочатку зробити щось, щоб отримати благодать. Вони мають зробити якийсь крок, щоби праведності Христа стало достатньо. Тут навіть не пахне Євангелієм. І тому Павло називає їх собаками, як зазвичай євреї називали язичників. Він називає їх лихими, бо замість того щоб вчити інших спочити у праведності Ісуса, вони спонукують додавати до цього якісь зовнішні обряди. Він буквально називає їх «різниками», тобто «тими, хто ріже на шматочки», – така собі гра зі словом «обрізання», бо вони стали не кращими за тих, хто відрізає плоть у язичницьких ритуалах. «Вони все перекрутили», – каже Павло. Обрізання вказувало на щось інше, а саме на обрізання серця. Як і євреї в минулому, так і язичники, які поклоняються в Дусі сьогодні, віддають славу Ісусові. Ми є справжнім обрізанням. Наша впевненість є не у фізичному вчинку, але у Христі.

Вірші 4-6. Павло знає, що його резюме неважливе для Божого Царства. А тому в мить сарказму він ніби говорить: «Ага, ви хочете грати за такими правилами? Ви хочете грати в гру “У кого більше причин бути впевненим у зовнішніх заслугах”? Зараз витягну свій список. Я з найсвятішого племені Ізраїлю; мене виховали івритомовні батьки; я член найстрогішої релігійної групи, які називають себе “відокремлені”; я навчений у писемному та усному Законі кращими з кращих. Я перевершував усіх своїх однолітків у покаранні тих, хто не дотримувався єврейського закону, навіть вбивав християн. І я дотримував Закон аж до найменшої деталі. Якщо все зводиться до такої праведності, яку пропонують вам юдаїсти, то мені тут немає рівних. Нуж-бо!»

Вірші 7-8. Павло зіграв у цю гру порівнянь єврейської зовнішньої праведності й виграв. Але коли він зустрівся з Христом по дорозі в Дамаск, то чітко побачив, що всі ці його досягнення та завзятість у докладанні зусиль для отримання Божого прийняття діяли, власне, проти цього. Замість того щоб допомогти йому отримати Божу ласку, вони навпаки – були втратою. Усе, що, на його думку, робило його все ближчим і ближчим до Бога, насправді працювало проти нього. Чому? Бо всі ці речі «насправді знищували його, адже засліплювали щодо справжньої потреби у справжній праведності, яку вимагав Бог» (Сільва, с. 175). Перший крок – це визнати, що у нас є проблема. Лише відмовившись від речей, через які, на нашу думку, ми зможемо заслужити Божу ласку, ми почнемо знаходити праведність у Христі. Речі, які Павло вважав за здобуток, самі по собі не були поганими, але він даремно використовував їх як основу для своїх стосунків із Богом. Павло справді зазнав втрати. У нього була блискуча репутація, світле майбутнє і пошана у єврейському суспільстві. Він був перспективним юним фарисеєм. Але, у порівнянні з пізнанням Ісуса, усі свої колишні здобутки він називає сміттям, буквально «людськими фекаліями». Павло отримав новий погляд, коли знайшов Христа. Пізнання Ісуса для Павла – це не просто інтелектуальна інформація. Це таке ж пізнання, яке є між чоловіком і жінкою. Воно близьке та особисте. У нього є своя історія. А його слава перевершує усе, що він знав до цього.

Вірші 9–11. Павло усвідомлює, що його праведність походить лише від стосунків із Христом, від єдності з Ним, яку можна отримати через віру. Ця праведність, ці добрі стосунки з Богом даються йому, филип'янам, а тому і нам лише Богом. Крапка. «Благодать плюс ще щось – це вже не благодать» (Фі, с. 320). Це те, що дає і здійснює Бог. Ми не можемо зупинити це, додати до цього, применшити це так само, як і не можемо скасувати Христового воскресіння (Фергюсон, с. 81). Це означає, що коли ми ігноруємо Бога, ігноруємо Його Слово, говоримо різко зі своїми дітьми, коли ми жорстокі до своїх чоловіків чи ще якимось грішимо, Божя думка про нас не змінюється. Це також означає, що ми не можемо змусити Його любити чи приймати нас більше, ніж Він уже це робить, жертвуючи більше грошей, стримуючи себе, щоб не говорити лихого, навчаючи в недільній школі чи читаючи Біблію. Якщо наш статус залежить лише від довершеного послуху Ісуса, то це означає, що Божя думка про нас є твердою, надійною та незмінною. Подумайте про це.

Павло знає Христа. Але він прагне більшого. Він знає, що коли Бог використовує його у праці Божого Царства та змінює його, уподібнюючи до Ісуса, то Він використовує також і страждання. Воскресіння Ісуса настало лише після Його страждань на хресті. Його послідовники повинні очікувати такого ж шляху. Знати Ісуса особисто означає знати досвід Його жертви та смерті для Самого Себе. Павло прагне навіть до глибшої близькості з Христом, яка приходить лише через життя за таким же взірцем – радість у стосунках з Христом під час страждань.

? Запитання для роздумів

4. У віршах 1–3 Павло не просто радить, а наказує своїм читачами радіти, прославляти, співати, говорити про добрі Божі діла. Чи намагалися ви так вчиняти, коли у вашому житті не було радості? Яким був результат?

5. Павло наполегливо застерігає церкву, що ті віруючі, які радять додавати щось до Христової праведності, є небезпечними. Яким чином це може бути небезпечним у вашому житті?

6. У Павла є достойне релігійне «резюме», яким він міг би вихвалитися. А яким є ваше християнське резюме?

ЗАНЯТТЯ 9

НОТАТКИ

7. «Благодать плюс ще щось – це вже не благодать». Що є вашим «плюсом»?

8. Наші стосунки з Богом є надійними, міцними та непорушними на основі поведінки й послуху Ісуса замість нас. Якою є відповідь вашого серця на це: страх чи полегшення? Чому?

✚ **Ключовий вірш:** *«Тож усе я вважаю за втрату ради переважного пізнання Христа Ісуса, мого Господа, що я ради Нього відмовився всього, і вважаю все за сміття, щоб придбати Христа» (Филип'ян 3:8).*

Роздуми, цікаві зауваження, незрозумілі моменти:

Заняття 10**ОЧІКУЄМО НА СПАСИТЕЛЯ****Прочитайте Филип'ян 3:12-21****Запитання для спостереження**

1. Чи вважає себе Павло таким, що уже досяг досконалості?
2. Якою думкою або навіть мантрою живе Павло згідно з віршами 13-15?
3. Як Павло описує «ворогів хреста Христового» у віршах 18-19?

Вірші 12-13. «Не те, щоб я вже досягнув». Досягнув чого? Про що Павло говорить у вірші 12? Про все те, про що він щойно сказав у віршах 10-11: пізнання Христа та силу Його воскресіння, участь у муках Його, уподібнюючись Його смерті. Павло говорить про світ, який, з одного боку, уже настав, але з іншого – ще ні. Боже Царство вже тут, але ще не у всій своїй повноті – це станеться, коли Господь повернеться. Саме тому праця Христа у Павлі ще не завершена, він ще недосконалий, але не в моральному сенсі, а в сенсі повної зрілості. Павло все ще є грішником, якому також не вдається завжди бути слухняним. Але, не зважаючи на це, він іде вперед, змушуючи себе рухатися далі. Як бігун, який наближається до фінішу, він «робить ривок – з усіх сил рветься до того, що попереду» (Чапман, с. 225).

Вірші 14-15. Ілюстрація забігу продовжується. Уявіть собі старт, де зібралося багато спортсменів. Лунає постріл, часто дихаючи і багато рухаючись, спортсмени відриваються від лінії, починають бігти, набираючи швидкості та зосередивши свій погляд на фінішній лінії. Ті, хто фінішує добре, отримають нагороду. У нашому забігу постріл, який розпочинає забіг, – це Божий поклик до спасіння. Поклик, про

який Павло говорить тут, це не якесь конкретне життєве покликання чи якась конкретна дія. Це заклик Ісуса Своїм дітям прийти до Нього, перебувати в Ньому, належати Йому. Якою є нагорода в кінці цього забігу? Їх багато, зокрема, воскресле тіло, вічне життя, але найважливіша нагорода – це досконала, безперешкодна спільність з Ісусом. Усі наші вагання щодо того, чи Він чує і чи бачить, завершуються. Усі прагнення побачити Його, торкнутися Його, справді знати Його та бути пізнаним повністю, будуть реалізовані. Ми буквально будемо з Ним повсякчас.

Вірш 16-19. Павло абсолютно впевнений у такій моделі, у такому стилі життя для віруючого. А тому він впевнений, що ті, хто належить Богові, зрештою так само успадкують вічне життя. Але зараз він закликає їх та нас жити відповідно до цього, або буквально «керуватися тим», що ми уже отримали. Що саме? Ми вже отримали праведність Христа, яка, як каже Девід Гарланд «виключає будь-яку хвалю, марнославство та гординю стосовно інших» (с. 177).

Нам треба слідувати за прикладом Павла у його залежності від Ісуса. І не лише за прикладом Павла, але також і Тимофія та Епафродита, яких добре знали филип'яни. І не тільки за ними, а й за прикладом зрілих християн навколо нас. Є знайомий шлях – взірєць хрестоподібного життя. У нашому житті є люди, як і в житті Павла, які йдуть цим шляхом. Нам потрібно ототожнювати себе з ними та наслідувати їх, бо, як пише Сінклер Фергюсон: «У них відображається життя Самого Христа» (с. 90).

А як щодо тих людей, які називають себе християнами, але не живуть так? Павло дуже суворо відгукується про таких, називаючи їх ворогами хреста. Їхнє життя не відрізняється від життя язичників, вони заявляють, що належать Ісусу, але відмовляються жити у згоді з Ним. Замість того щоб підкорятися пануванню Христа та Його Царства, вони підкоряються своїм «шлункам» чи «плоті». Вони живуть «егоцентричним, самовдоволенням життям, яке переповнюють неправедні бажання» (Гарланд, с. 247).

Вірші 20-21. Дехто з братів і сестер у Филипах були римськими громадянами, які мали ті ж права та привілеї, що й громадяни у Римі. Вони вважали себе своєрідним посольством в іншому царстві. Саме тому Павло вказує на це, говорячи, що наше справжнє життя (громадянство) не на землі, а в іншому місці. Наш справжній дім – це небеса, лише там наша справжня «прописка», там місце нашого спочинку. Тож не дивно, що ми інколи відчуваємо себе тут такими чужими! Глибоко в душі ми знаємо, що все не так, як мало би бути. Ми прагнемо, щоб усе було добре, прагнемо бути повністю задоволеними. І це не просто духовне прагнення, але й фізичне також. Тому Ісус перемінить «тіло нашого пониження». І тут не йдеться про те, що тіло – це погано, а дух – це добре.

Павло тут каже, що наші теперішні тіла помруть через прокляття, але ми підемо слідом нашого Старшого Брата та отримаємо нове, воскресле тіло, вільне від болю, хвороб і смерті. Як? Через ту саму силу, яку Отець дав Ісусу: «Бо то Ним створено все на небі й на землі, видиме й невидиме, чи то престולי, чи то господства, чи то влади, чи то начальства, – усе через Нього й для Нього створено! А Він є перший від усього, і все в Нім стоїть» (Колосян 1:16-17). ВІН є нагородою в кінці забігу і Він достойний наших зусиль.

? Запитання для роздумів

4. Чи утішає вас думка про те, що Павло також бореться з гріхом і ще не досягнув досконалості в цьому житті? Чому?

5. «Усі наші вагання щодо того, чи Бог чує, чи Бог бачить, завершаться. Усі прагнення побачити Його, торкнутися Його, справді знати Його та бути пізнаним повністю, будуть реалізовані. Ми буквально будемо з Ним повсякчас». Що з цього опису раю вас найбільше захоплює?

6. Хто є прикладом зрілих християн у вашому житті зараз? Чого ви навчилися від них?

7. У вірші 19 Павло описує тих, хто називає себе християнами, але ними не є: «Їхній кінець то загибель, шлунок їхній бог, а слава в їхньому соромі... Вони думають тільки про земне». Наведіть конкретні приклади того, який вигляд це має у житті.

8. Як і у филип'ян, у нас є подвійне громадянство – цього світу і Божого Царства. Коли в житті ви найбільше відчуваєте цей конфлікт?

✚ **Ключовий вірш:** «Життя ж наше на небесах, звідки ждемо й Спасителя, Господа Ісуса Христа, Який перемінить тіло нашого пониження, щоб стало подібне до славного тіла Його, силою, якою Він може і все підкорити Собі» (Филип'ян 3:20-21).

💬 **Роздуми, цікаві зауваження, незрозумілі моменти:**

Заняття 11

РАДІЙТЕ В ГОСПОДІ ЗАВЖДИ

Прочитайте *Филип'ян 4:1-9*

Запитання для спостереження

1. Про що Павло благає Еводію та Синтихію?
2. До чого Павло закликає филип'ян замість хвилювання?
3. Про які 8 категорій Павло просить думати филип'ян у вірші 8?

Вірші 1-3. Любові Павла до цих його духовних дітей неможливо стримати. Їхня зрілість – це його нагорода. Він поєднує своє попереднє вчення з наступними сміливими словами, виявляючи ніжність. А тоді настає мить істини – слова, які, на думку більшості коментаторів, власне, і були тими, до яких нас готував увесь лист. Павло публічно закликає двох провідних жінок церкви до порозуміння. Він використовує ті самі слова, що й у 2:2, закликаючи їх «думати однаково» – мати один розум. Цілком можливо, що серйозне непорозуміння цих двох жінок і стало початком незгоди у церкві. Павло не розкидається словами. Він протягом трьох розділів пояснює шлях самопожертви, щоб підготувати їх до цих слів і прохання про примирення.

Еводія («успіх») та «Синтихія» («та, якій щастить») мали язичницькі імена й, напевно, були ранніми наверненими з язичників. Вони не були сторонніми людьми, які спричиняли проблеми. Вони були стовпами церкви, співробітниками Павла, побожними, поважними, віруючими жінками, між якими виникло непорозуміння. Воно, ймовірно, стосувалося якогось практичного аспекту їхньої спільної віри. Але це непорозуміння наростало, люди почали обирати сторони, гіркота й образа поширювалися. Наслідки цього конфлікту були масштабними та небезпечними. Павло не соромить і не виганяє цих жінок. Він також не обговорює деталей. Він просить церкву допомогти їм та стверджує їхні досягнення і добрі риси при цьому. Любов не оминає незручних ситуацій. Вона також не змітає їх цілковито. Вона ніжно благає Тіло про допомогу. Чому? Бо, як пише Сінклер Фергюсон: «Павло чітко дає зрозуміти, що незгода між двома людьми у християнській спільноті ніколи не може залишатися лише особистою справою між ними. Вона неминуче впливає на інших» (с. 99).

Вірші 4-6. Павло тут знову закликає нас до радості. Це не просто спонтанна емоція. Християнська радість – це те, що нам треба практикувати, як і вдячність. Це ставлення, вибір, точка зору. Вона полягає в тому, що, не зважаючи на обставини навколо, ми обираємо слухати те, що говорить Бог.

Павло закликає цих віруючих думати про те, що сказав Бог. Він нагадує їм, що Господь повернеться. Тож чи не буде нам соромно і чи не будемо ми почуватися безглуздо через власні дріб'язкові сварки? Павло знає, що филип'яни живуть під щоденним стресом переслідування та страху, тому він прямо промовляє до цього страху, закликаючи їх замінити свою тривогу, яка «розриває нас», вдячною молитвою (Гарланд, с. 253).

Вірші 7-9. Легше сказати, ніж зробити, правда? Але Павло каже нам три підбадьорюючі слова щодо тривоги, з якою ми всі боремося. По-перше, він обіцяє Божий мир, порівнюючи його з «військовим гарнізоном» (Фергюсон, с. 104). Филип'янам це було знайомо, адже їхнє місто постійно охороняв блокпост римських воїнів. Коли ми говоримо з Богом про наші тривоги з подякою, то, каже Павло, Бог пошле нам Свій мир, який берегтиме наше серце та розум.

Але Павло дає їм і другу пораду. Він знає, що свобода від хвилювання не приходить просто від спроб звільнити свій розум від тривог. Натомість коли ми віддаємо свої тривоги Господу, то нам необхідно наповнити свій розум чимось іншим. Павло дає цим дорогим братам і сестрам цілий список гідних, здорових речей для роздумів. Тут розуміємо, що Богові не байдуже, про що ми думаємо, а також те, що ми маємо здатність контролювати хід своїх думок. Це нелегко. Наш розум грішний і ледачий, схильний блудити та створювати собі ідолів. Але його можна тренувати, роздумуючи над тим, що правдиве, невинне, чесне та приємне для Бога.

Павло описує цілу купу тем для думок, які християни повинні мати під рукою. А саме:

- Те, що правдиве: згідно з євангельським духом, у чому немає нічого хибного.
- Те, що чесне: без докору, те, що викликає повагу в інших.
- Те, що праведне: для римлян це означало те, що згідно із законом держави. Для християн це означало те, що згідно з Божим Законом.
- Те, що чисте: напевно, йдеться про практику відділення чогось, що використовувалося для язичницьких церемоній. Але Павло «християнізує» цей термін, маючи на увазі щось непорочне, чого не торкнулося зло чи гріх.
- Те, що любе: щось, що вважається красивим або гідним у світі, як от кантата Баха, або ж хороші вчинки соцпрацівників, які рятують жінок від сексуального рабства.
- Те, що гідне похвали: позитивне ставлення, на відміну від бурмотіння й нарікання.
- Коли яка чеснота: щось морально досконале, що сприяє добробуту суспільства загалом.
- Коли яка похвала: речі, за які нас похвалить Бог.

НОТАТКИ

Які практичні приклади цього? Це такі речі, як істина про Трійцю або краса осіннього листочка, сміх немовляти чи історія про життя святого, добрий рецепт супу або доктрина суверенності Бога – усе це є гідним нашої уваги та роздумів. Павло підсумовує це повеління, вказуючи на себе як на приклад – не з гордості, а тому, що знає, що нам потрібні живі приклади хрестоподібного життя.

Третє підбадьорення Павла є найсильнішим. У боротьбі за те, щоб навчити розум протистояти тривозі, егоїзму та хмарі інших згубних думок, Бог не лише дасть нам Свій мир, а й Сам Бог миру буде з нами посеред цієї боротьби.

? Запитання для роздумів

4. Велика частина цього листа стосується наслідків конфлікту двох авторитетних жінок у церкві. Чи бачили ви схожі конфлікти в церквах? Що було наслідком цього?

5. Подумайте про таке визначення радості та вдячності: «Вона полягає в тому, що, не зважаючи на обставини навколо, ми обираємо слухати те, що говорить Бог». Що зараз заважає цій радості у вашому житті? Що Бог говорить вам про це через Своє Слово та Духа?

6. Послання до филип'ян описує тривогу як стан, що можна описати фразами «бути розірваним на шматки» або «мати поділений розум». Де зараз ваш розум розривається через хвилювання? Напишіть молитву подяки.

7. Павло каже, що точно так, як влада посилає війська, щоб захистити свої території, так і Бог пошле Свій мир, щоб захистити наше серце й розум через молитву. Поділіться, коли ви відчували це у своїх молитвах.

8. Павло заохочує филип'ян віддати тривогу Господу і тоді наповнити розум гідними речами, роздумувати про них. Наведіть приклади до цих восьми категорій, які радить апостол, і скажіть, який практичний вигляд це має у вашому житті.

✚ **Ключовий вірш:** «Ні про що не турбуйтеся, а в усьому нехай виявляються Богові ваші бажання молитвою й проханням з подякою. І мир Божий, що вищий від усякого розуму, хай береже серця ваші та ваші думки у Христі Ісусі» (Филип'ян 4:6-7).

💬 Роздуми, цікаві зауваження, незрозумілі моменти:

Заняття 12

У ТІМ, ХТО МЕНЕ ПІДКРІПЛЯЄ

Прочитайте Филип'ян 4:10-23

Запитання для спостереження

1. Яку таємницю дізнався Павло?
2. Як филип'яни фінансово допомогли Павлу?
3. Як Павло просить їх допомогти святим?

Вірші 9-13. Очевидно, Павло вже впродовж тривалого часу не отримував підтримки від филипської церкви. Вони неодноразово надсилали йому гроші в минулому, після чого настала довга пауза. Павло усвідомлює, що в цієї церкви не було можливості жертвувати, можливо, через скруту. Однак, вірогідніше, вони не знали, де перебував Павло, оскільки його переводили з однієї в'язниці до іншої. Пам'ятайте, що тоді не було електронної пошти, телефонів чи систем навігації. Доставка усних новин та рукописних листів займала час.

Водночас Бог продовжував навчати Павла тому, як жити над обставинами. Зверніть увагу, що Павло «привчився» бути задоволеним. Тут розуміємо, що ні він, ні ми не народжуємося з такою здатністю. Наші серця постійно хочуть більшого, іншого, кращого. Нас контролюють обставини і те, що навколо. Задоволення – це як відро без дна – його неможливо наповнити. Але Павло продовжує вказувати на себе як на приклад – його треба наслідувати. А тому, хоч це й видається неможливим, він ділиться з нами своєю таємницею. По-перше, він говорить нам, що навчитися бути задоволеним – це не якась магія, але це також і не безболісно. Це процес, який містить злети й падіння, яких ми так прагнемо уникати. Павло жив в упокоренні й достатку. Засинав голодним і мав вдосталь. Такі радості та страждання життя у грішному світі знайомі нам. То що ж тут нового? Ось таємниця Павла, вірш, який так часто виринають з контексту: «Я все можу в Тім, Хто мене підкріплює, в Ісусі Христі». «Все» – це не все, що ми тільки можемо собі забажати,

а те, про що йшлося у вірші 12. Павло може бути задоволеним у будь-яких обставинах завдяки і лише завдяки силі Ісуса, що є у ньому. Він не досягає цього через внутрішні зусилля, дивовижні вольові якості та самоконтроль. Таємниця, якої він навчився, – це залежність. Він покладається, перебуває, благає, насолоджується та звертається до Ісуса. У всьому. Він робить це не лише тоді, коли у нього є потреба, упокорення, важкі обставини... Він робить це також і в достатку, коли в нього є все. Небезпека самодостатності у часи достатку така ж зловісна, як і неспроможність бути задоволеним у часи посухи. У цих двох крайнощах Павло вказує нам на залежність від Христа.

Вірші 14-18. Будь-яке партнерство з Павлом було потенційно небезпечним. Він визнає довгострокове партнерство филип'ян з ним у місії, називаючи його у грецькому оригіналі «спільність зі мною у моєму випробуванні» (Чапман, с. 266). Павлу були корисні не лише гроші, а й підбадьорення, яке він отримав через них. Зверніть увагу, що Павло більше радіє з того, що цей дар означав для филип'ян. Павло знав, що коли доволі вбога церква збирає певну суму і надсилає гроші через брата, відправляючи його у небезпечну подорож, то це не просто так. Це свідчило про багатство їхнього духовного життя. Це означало, що Бог будував Своє Царство у їхніх серцях. Саме через це він так радіє, що видно у цих останніх віршах.

У ті часи Павлу було б доречно відплатити їм, пославши допомогу у відповідь. Очевидно, що він не може цього зробити. Натомість Павло переосмислює їхню допомогу як жертву Богові, використовуючи старозавітний образ жертви (Левит 1:9). Після того як бика приготували, омили, зарізали і так далі, його частини спалювалися на жертovníку Бога. Ці пахощі були приємними Богові не тому, що Він обожнює стейки, а через послух та волю того, хто приносив жертву. Павло прирівнює пожертву цієї маленької церкви до такої жертви. Вона була приємна Богові й була свідченням плоду в їхньому житті. Так само і ми можемо догоджати Богові своїми вчинками. Ми – грішні та егоїстичні люди – можемо робити приємне Богові Всесвіту своїми справами. Це неймовірно.

Вірші 19-23. Звісно, люди у цій спільноті жертвували конкретними речами, щоб послати гроші Павлу. Павло запевняє їх, що Бог знає про це і справді дасть їм хліб насущний. Його слова нагадують нам 6 розділ Євангелія від Матвія, де Ісус говорить про одяг, їжу та пиття, які нам необхідні. Павло запевняє цих дорогих його серцю людей, що вони найперше шукали Божого Царства та Його праведності, тому Бог задовольнить їхні щоденні потреби.

Павло завершує свого листа з такою ж любов'ю, якою і розпочав. Він пише про ще одну втіху, даючи їм знати, що навіть дім кесаря не може сховатися від Євангелія Христа. Навіть верхівка влади, яка переслідувала їх, поступово почала чути ту новину, яку не можливо стримати. З перших рядків і аж до останніх Павло запевняє цих християн, Його співробітників, що Бог працює. Бог працює, використовуючи наші труднощі. Бог дає нам приклади для наслідування. Бог працює, змінюючи та освячуючи нас. Утіштеся та радійте, дорогі мої, бо Господь слави, Який добровільно залишив усі Свої привілеї та ввійшов у темряву страждань за вас, усе ще працює.

? Запитання для роздумів

4. Чи колись вам доводилося припинити підтримувати якогось місіонера фінансово? Якими були наслідки цього?

5. Павло описує задоволення, яке можна отримати, покладаючись, перебуваючи, благаючи, насолоджуючись та шукаючи Ісуса у всьому. Чи думали ви про те, що саме так можна отримати задоволення? Як це відрізняється від вашого способу мислення?

6. Павло говорить про можливість бути задоволеним і в достатку, і в потребі, маючи на увазі, що ні те, ні інше не гарантує нам задоволення. Поділіться, наскільки вам важко бути задоволеними, коли ви у достатку. Поділіться, наскільки вам важко бути задоволеними, коли ви у потребі.

7. Допомога филип'ян Павлу була свідченням, що «Бог будував Своє Царство у їхніх серцях». Що у вашому житті може бути нещодавнім свідченням того, що Бог зрощував вас у жертвності?

8. Навіть у їхній пожертві Бог піклувався про них, поповнюючи те, що їм було потрібно, так би мовити. Про яку сферу жертв ви зараз турбуєтесь, хвилюючись, що вона не наповниться? Чи це логічний страх?

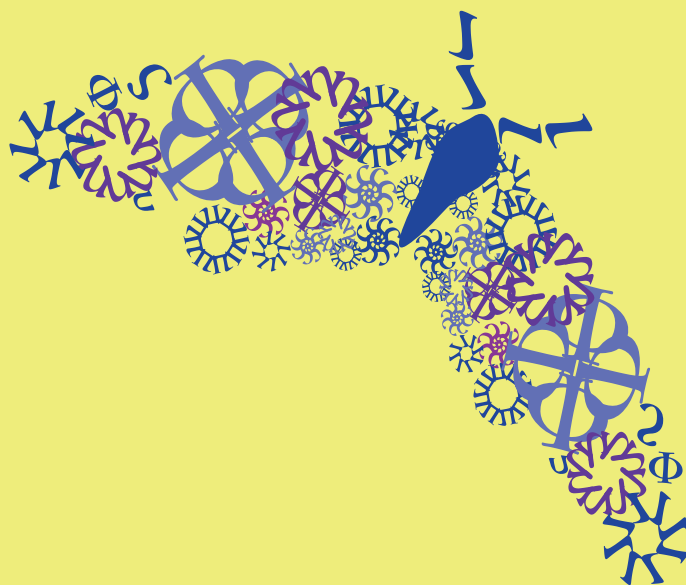
9. Що вам найбільше запам'яталося з вивчення Послання до филип'ян?

➔ **Ключовий вірш:** «Умію я й бути в упокоренні, умію бути й у достатку. Я привчився до всього й у всім: насичатися й голод терпіти, мати достаток і бути в недостатчі. Я все можу в Тім, Хто мене підкріплює, в Ісусі Христі» (Филип'ян 4:12-13).

💬 **Роздуми, цікаві зауваження, незрозумілі моменти:**

Джерела

- Chapman, David. *Philippians: Rejoicing and Thanksgiving*. Focus on the Bible. Scotland, UK: Christian Focus, 2012.
- Fee, Gordon D. *Paul's Letter to the Philippians*. Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans, 1995.
- Ferguson, Sinclair B. *Let's Study Philippians*. Carlisle, PA: The Banner of Truth Trust, 1997.
- Garland, David E. "Philippians." In *Ephesians–Philemon*. Vol. 12 of *The Expositor's Bible Commentary*, rev. ed., edited by Tremper Longman III and David E. Garland. Grand Rapids, MI: Zondervan, 2006.
- Silva, Moisés. *Philippians*, 2nd ed. Baker Exegetical Commentary on the New Testament. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2005.
- Chapman, David. *Philippians: Rejoicing and Thanksgiving*. Focus on the Bible. Scotland, UK: Christian Focus, 2012.
- Fee, Gordon D. *Paul's Letter to the Philippians*. Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans, 1995.
- Ferguson, Sinclair B. *Let's Study Philippians*. Carlisle, PA: The Banner of Truth Trust, 1997.
- Garland, David E. "Philippians." In *Ephesians–Philemon*. Vol. 12 of *The Expositor's Bible Commentary*, rev. ed., edited by Tremper Longman III and David E. Garland. Grand Rapids, MI: Zondervan, 2006.
- Silva, Moisés. *Philippians*, 2nd ed. Baker Exegetical Commentary on the New Testament. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2005.

www.kraynebo.com

Видавництво «Крайнебо»
Львів, Україна